

VÝROČNÍ ZPRÁVA /24

o hodnocení výkonu
regionálních funkcí knihoven
v Jihomoravském kraji v roce 2024

*Fotografie na titulní straně:
Interiéry Obecní knihovny Olomučany, region Blansko
Fotografie: Linda Kubíková*

jihomoravský kraj

Brno 14. 3. 2025

Obsah

Úvod	5
1 Výkon regionálních funkcí	6
1.1 Charakteristika regionálních funkcí	6
1.2 Vyhodnocení průběžného plnění Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027	8
1.3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji	8
1.4 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	9
1.5 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje	10
1.6 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji	11
2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou	17
2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby	17
2.2 Statistika knihovnických činností	17
2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady	17
2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže	21
2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe	22
3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami	24
3.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů	24
3.2 Statistika knihovnických činností	26
3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad	27
3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů	31
3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovnických fondů	34
3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny	34
3.7 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí	36
3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže	39
3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe	42
3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb	44
4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje	45
5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK	48
6 Závěr	49
7 Použité zdroje	50

Úvod

Rok 2024 završil již druhou dekádu podpory veřejných knihoven v Jihomoravském kraji z prostředků dotace Jihomoravského kraje na regionální funkce knihoven. Za tuto dobu se regionální funkce staly nepostradatelnou součástí veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven všech velikostí, jejich důležitým pilířem a nepostradatelnou oporou, především u malých obecních knihoven, které nemají takové finanční ani personální zajištění, aby mohly konkurovat větším knihovnám. A právě v jejich případě dochází s podporou dotace na regionální funkce k naplňování jejich hlavního cíle - zaručit občanům „dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnaní rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí“.¹

Veřejné knihovny uvádí Jihomoravský kraj mezi důležitými institucemi uváděnými v rámci čtyř prioritních os koncepčního dokumentu *Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+*. Veřejné knihovny představují v rámci kapitoly *Rozvoj občanské vybavenosti na venkově* důležitá centra na podporu komunitního života v obcích s důrazem na jejich prostorové zázemí.

Jihomoravský kraj byl jedním z prvních krajů, který od roku 2016 cíleně podporuje modernizaci a vybavení knihoven prostřednictvím **dotačního titulu Obecní knihovny**, v rámci dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje. Od téhož roku se Jihomoravský kraj přihlásil k podpoře čtenářství dětí a mládeže projektem **Jižní Morava čte**, financovaným z dotace hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Jana Grolicha. Projekt od počátku významně přispívá k rozvoji spolupráce knihoven a škol.

Podpora modernizace interiérů a vybavení knihoven spolu s podporou čtenářství dětí a mládeže při plynulém zajišťování regionálních funkcí představují tři důležité pilíře úspěšného rozvoje knihoven v Jihomoravském kraji. Do jaké míry se dařilo rozvoji veřejných knihoven s podporou regionálních funkcí je obsahem předložené závěrečné zprávy, která vychází z výsledků závěrečných zpráv jednotlivých pověřených knihoven.

¹ <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

1 Výkon regionálních funkcí

1.1 Charakteristika regionálních funkcí

Regionální funkce jsou souborem služeb, které poskytují krajské knihovny ve spolupráci s pověřenými knihovnami v kraji (městskými knihovnami). Služby jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám v kraji (místním, obecním a městským knihovnám). Dotace na výkon regionálních funkcí knihoven jsou zajišťovány z rozpočtu kraje. Výkon regionálních funkcí vyplývá z knihovního zákona č. 257/2001 Sb.

Předmětem regionálních funkcí je teoretická i praktická podpora veřejných knihoven. Vedle knihovního zákona a dalších návazných a souvisejících předpisů vydává Ministerstvo kultury ve spolupráci s Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR metodické pokyny, koncepce a další materiály, které blíže určují program regionálních funkcí.

Výkon regionálních funkcí je celostátně řízen Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR (KI NK), který vykonává koordinační, odborné, informační, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti. Regionální funkce knihoven se uskutečňují ve spolupráci se Sdružením knihoven ČR (SDRUK), prostřednictvím Sekce pro regionální funkce (Sekce RF). KI NK ve spolupráci se Sekcí RF pořádá porady a ve dvouletých intervalech celostátní seminář Regionální funkce knihoven. Stejně jako SDRUK napomáhá výkonu RF také Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP), a to prostřednictvím Sekce veřejných knihoven. Pořádá odborné workshopy, semináře a další vzdělávací akce.

Cíle regionálních funkcí knihoven²

1. Zajištění dostupnosti a rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven.
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí s přihlédnutím k jejich specifikům.
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů a v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (Standard pro dobrou knihovnu).
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.
5. Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v kraji.
6. Efektivní využití veřejných finančních prostředků.
7. Garance průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi.
8. Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu.
9. Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání).

² Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019), s. 2.

Regionální funkce vychází z dokumentů celostátní i regionální povahy, které jsou klíčové i pro činnost knihoven a naplnění jejich poslání:

1. *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030 (2020),*
2. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (2023),*
3. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019),*
4. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky (2017),*
5. *Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027 (2021).*

Ze závěrečných zpráv regionálních oddělení pověřených knihoven JmK k hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven:

Oddělení regionálních služeb Městské knihovny Hodonín

„Přínosem dotace byla především kontinuita poskytovaných služeb knihovnám regionu a kvalita odborné činnosti, která je oddělením informačních zdrojů a regionálních služeb poskytována.“

Oddělení veřejných knihoven Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově

„V době, kdy se knihovny stávají spíše komunitním místem, má podpora knihoven hrazená z regionálních funkcí stále větší význam pro obsluhované knihovny vyškovského regionu. Nápomocnou ruku metodiček z pověřené knihovny často potřebují nejen samotní knihovníci, ale i zřizovatelé knihoven. Velmi nás to těší a dodává naději na další zlepšování služeb uživatelům. Finanční podpora z rozpočtu Jihomoravského kraje je pro knihovny velmi důležitá stejně tak jako možnost získání dotací z JmK. Je zřejmé, že pěkná knihovna přiláká více uživatelů a aktivní knihovnice pozvedne úroveň kulturního dění na obci.“

Regionální oddělení Městské knihovny Znojmo

„Dne 22. 4. 2024 proběhl v Městské knihovně Znojmo workshop pro knihovníky na téma „Divadlo Kamishibai“, kterým nás provedla p. Ilona Salajková, ředitelka z Městské knihovny Mikulov. Knihovníci se dozvěděli historii divadla, co by představení mělo obsahovat a jak by mělo vypadat. Také bylo jedno divadlo prakticky ukázáno. Divadlo Kamishibai je skvělým nástrojem pro vytváření besed pro děti, které se tak mohou odpooutat od techniky a zažít zase něco jiného.“

1.2 Vyhodnocení průběžného plnění Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027

Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami zpracovala **Koncepci rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027**. Koncepce klade důraz na rozvoj knihoven jako **kulturních, vzdělávacích a komunitních center** a vychází z vládou schválené *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 s výhledem do roku 2030*. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky zpracovalo *Zprávu o vyhodnocení Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027*.³

„Naplnění cílů koncepce však stojí především na pochopení a podpoře knihovníků i těch nejmenších knihoven, jejich zájmu o celoživotní vzdělávání a zkvalitňování služeb knihovny. Cílem je stav, kdy i malá knihovna bude příjemným místem, které vzdělává, podporuje kulturní a komunitní život, rozvíjí čtenářské návyky a dovednosti, stmeluje občany a prohlubuje zájem o život v obci.“⁴

1.3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji

Výkon regionálních funkcí knihoven byl v Jihomoravském kraji vymezen těmito smlouvami:

1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2024**.

Smlouva vymezila obsah regionálních funkcí poskytovaných Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami:

1. poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů,
2. statistika knihovnických činností,
3. vzdělávání knihovníků, semináře, porady,
4. tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce,
5. pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů,
6. nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny (obce) a jejich distribuce,
7. podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže,
8. servis automatizovaného knihovního systému,
9. medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe,
10. další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb, které zajišťovatel a jím pověřené knihovny poskytují základním knihovnám Jihomoravského kraje.

³ Zpráva vychází ze závěrečných zpráv pověřených knihoven k zajištění výkonu regionálních funkcí z let 2021–2023 včetně statistických výkazů výkonu regionálních funkcí a opírá se o Výroční zprávy o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za roky 2021–2023.

⁴ https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/mzk_koncepce_rozvoje_web.pdf

2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a jednotlivé pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2024.**

3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami platí na neurčitou dobu uzavřená **Smlouva o přenesení regionálních funkcí a používání přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí.**

4) Požadovaná výše dotace ze strany pověřené knihovny včetně komentáře spolu s popisem cíle podpory, na který je požadována, byla uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK.**

5) Pověřená knihovna uzavírá s provozovateli obsluhovaných knihoven **smlouvu o poskytování odborných knihovnických služeb** v rámci výkonu regionálních funkcí, v níž je označena jako jejich příjemce.

1.4 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Jihomoravský kraj podpořil výkon regionálních funkcí knihoven v roce 2024 stejně jako v předchozím roce částkou **18 milionů Kč**. Propočet částek pro pověřené knihovny vycházel z počtu obsluhovaných knihoven a z počtu registrovaných uživatelů (stav k 31.12.2023).

Dotace byla poskytnuta na účet MZK stejně jako v předchozích letech ve čtyřech rovnoměrných splátkách:

1. splátka ve výši **4 500 000 Kč** měla být poskytnuta příjemci nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti smlouvy. Na účet Moravské zemské knihovny přišla první splátka 25. 1. 2024.
2. splátka ve výši **4 500 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 31. 3. 2024. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 18. 3. 2024.
3. splátka ve výši **4 500 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 6. 2024. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 12. 6. 2024.
4. splátka ve výši **4 500 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 9. 2024. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 12. 9. 2024.

Tab. 1 Zajištění dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Region	2023	2024
Brno – město	668 000	653 000
Boskovicko a Blanensko	2 843 000	2 840 000
Brno – venkov	2 779 000	2 742 000
Břeclavsko	2 299 000	2 283 000
Hodonínsko	2 139 000	2 120 000
Vyškovsko	2 282 000	2 353 000
Znojensko	2 740 000	2 619 000
Pověřené knihovny	15 750 000	15 610 000
MZK v Brně	2 250 000	2 390 000
Celkem	18 000 000	18 000 000

1.5 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje

Regionální služby v Jihomoravském kraji byly zajišťovány **24,09 pracovními úvazky**. Do obdržení 1. splátky bylo financování výkonu regionálních činností zabezpečeno z prostředků pověřených knihoven.

Tab. 2 Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí knihoven (přepočtený stav)

Region	2023	2024
Brno – město	0,30	0,30
Boskovicko a Blanensko	4,22	4,00
Brno – venkov	2,75	2,75
Břeclavsko	3,00	3,00
Hodonínsko	3,00	3,00
Vyškovsko	3,20	3,20
Znojensko	4,00	4,00
Pověřené knihovny	20,47	20,25
MZK v Brně	3,65	3,84
Celkem	24,12	24,09

Brno – město

Pobočky metodicky vedla vedoucí Útvaru služeb poboček Ivana Kazdová, práci s výměnným fondem zajišťovala Mgr. Lenka Svobodová s přepočteným **pracovním úvazkem 0,3**.

Boskovicko a Blanensko

Pozici vedoucí oddělení vykonávala do 29.2.2024 paní Helena Jalová, poté působila v rámci DPP ve středisku Ráječko. Od 1.3.2024 se stala vedoucí regionálního oddělení Mgr. Hana Matulová. V oddělení pracovaly s 1,0 úvazkem Alice Skácelová, Mgr. Radomíra Marková a od 1.3.2024 Mgr. Bc. Iveta Pernicová, DiS. Dohody o provedení práce na zajištění střediska ve

Křtinách a na účetnictví regionálního oddělení byly uzavřeny s Marií Skoupou a Šárkou Medunovou. Úsek okresní metodiky vykázal za rok 2024 celkem **4 pracovní úvazky**.

Brno – venkov

Regionální oddělení vykázalo **2,75 úvazku**: vedoucí oddělení Lenka Štrosová – úvazek 0,75, Simona Jedličková – úvazek 1,0, Jitka Zavřelová – úvazek 1,0. Mgr. Alena Drdulová DPČ 20 hodin týdně. Distribuce výměnných fondů ve spádových knihovnách regionu je zajištěna formou DPP: Ivana Brzobohatá (Mokrá-Horákov), Dagmar Kopřivová (Tišnov), Mgr. Petra Malíková (Ivančice), Bohumila Pavková (Židlochovice), Mgr. Renata Pilátová (Modřice). Krátkodobá výpomoc formou DPP Věra Štěpánová: výpomoc s revizemi v knihovnách regionu.

Břeclavsko

Výkon regionálních služeb zajišťovaly celkem **3 plné pracovní úvazky**: vedoucí Jitka Burešová -1,0, Helena Buršíková -1,0 a Stanislava Haberová -1,0.

Hodonínsko

3 pracovní úvazky: vedoucí oddělení informačních zdrojů a regionálních služeb Magda Švejcarová - 0,4 úvazku, Marcela Kolářková – 1,0 úvazku, Jitka Štípská - 1,0 úvazku, Alena Gruňová - 0,6 úvazku.

Vyškovsko

Celkový **stav pracovních úvazků byl 3,2**: vedoucí oddělení Mgr. Lenka Nováková - 0,6 úvazku, Mgr. Jana Palíšková - 0,5 úvazku, Eva Kalivodová - 0,9 úvazku, Dana Vašíčková - 0,5 úvazku, Yvona Slačálková - 0,5 úvazku, Soňa Křetinská - 0,1 úvazku, Ladislav Valiašek - 0,1 úvazku.

Znojemsko

Počet pracovních úvazků: 4,0: vedoucí oddělení Kateřina Juřicová – 1,0 úvazku, Mgr. Magdaléna Filipová - 1,0 úvazku, Petra Haitová - 1,0 úvazku, Květa Sobotková – 1,0 úvazku.

MZK v Brně

Činnost Oddělení vzdělávání a krajské metodiky zajišťovalo **3,84 pracovních úvazků**: Ing. Věra Konečná, vedoucí oddělení - 0,56, Monika Kratochvílová - 0,8 úvazku, Mgr. Jan Lidmila - 0,8, úvazku, Bc. Michala Králová - 0,64 úvazku, Mgr. Michaela Navrátilová - 0,47 úvazku, Petra Götzová – 0,4 úvazku (účetní), Marcela Nečasová, 0,17 úvazku.

1.6 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji

V roce 2024 obsluhovala Moravská zemská knihovna v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí celkem 681 smluvních knihoven (674 obsluhovaných knihoven + 7 pověřených knihoven).

Tab. 3 Počet obsluhovaných knihoven v JmK 2024 (uzavřena smlouva o poskytování RF)

Region	Počet obsluhovaných knihoven
Brno – město	16
Boskovicko a Blanensko	135
Brno – venkov	144
Břeclavsko	74
Hodonínsko	79
Vyškovsko	86
Znojemsko	140
Pověřené knihovny	674
MZK v Brně	7
Celkem	681

Tab. 4 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji s přehledem poboček 2024

Region	Profesionální				Neprofesionální		Pobočky celkem
	Pověřené knihovny	Pobočky	Prof.	Pobočky	Neprof.	Pobočky	
Brno – město	1	36	0	0	0	0	36
Boskovicko a Blanensko	1	3	11	24	96	0	27
Brno – venkov	1	0	20	0	124	0	0
Břeclavsko	1	3	14	4	53	0	7
Hodonínsko	1	1	17	1	62	0	2
Vyškovsko	1	2	6	9	67	1	13
Znojemsko	1	5	8	3	129	1	9
Pověřené knihovny	7	50	76	41	531	2	94
MZK v Brně	1	0	0	0	0	0	0
Celkem	8	50	76	49	534	2	94

Tab. 5 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2024

Region	Knihovny celkem bez poboček	Knihovny celkem s pobočkami
Brno – město	1	37
Boskovicko a Blanensko	108	135
Brno – venkov	145	145
Břeclavsko	68	75
Hodonínsko	80	82
Vyškovsko	74	86
Znojemsko	131	140
Pověřené knihovny	607	700
MZK v Brně	1	1
Celkem	608	701

Rekonstrukce a modernizace knihoven

Jihomoravský kraj podpořil již 7. ročník **dotačního titulu Obecní knihovny** pro obce do 3 000 obyvatel. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK iniciovalo začátkem února ve spolupráci s Oddělením rozvoje venkova a zemědělství Odboru regionálního rozvoje Jihomoravského kraje a ve spolupráci s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při MZK webinář pro žadatele.

Finanční podpora Jihomoravského kraje umožnila podpořit další modernizaci interiérů obecních knihoven a tím přispět k jejich rozvoji jako komunitních, vzdělávacích a kulturních center svých obcí. Úpravy a modernizace knihoven probíhaly v průběhu roku také z rozpočtů měst a obcí.

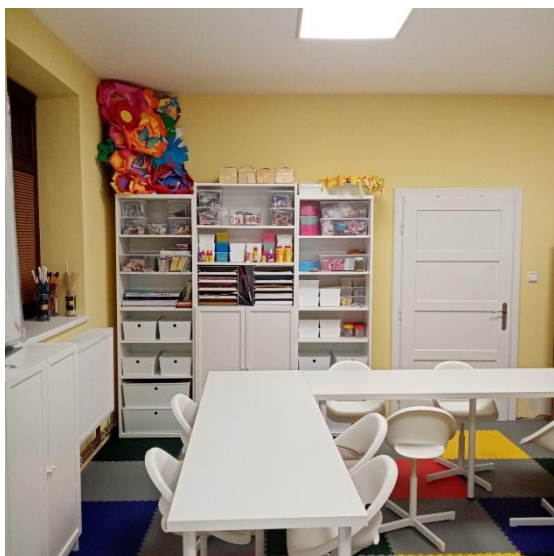
Moravská zemská knihovna v Brně, Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven, **aktivně spolupracuje s Fakultou architektury Vysokého učení technického v Brně.** Každoročně je pro studenty vypsané ateliérové zadání s názvem Knihovna pro 21. století, v rámci kterého vznikají ideové návrhy včetně 3D modelů pro tři až čtyři vytipované obecní knihovny v Jihomoravském kraji. Zaslouhou této spolupráce se daří oslovovat zřizovatele především menších knihoven a podporovat modernizaci interiérů jejich knihoven na kvalitativně nových základech.

REGION BLANENSKO A BOSKOVICKO

Od roku 2024 probíhají rozsáhlé rekonstrukce **v Obecní knihovně Ráječko** a v **Obecní knihovně Lipovec** (zde dojde v příštím roce ke změně knihovnice). Obě knihovny budou v roce 2025 přestěhovány do nových prostor.

Většina modernizací probíhala s podporou DT Obecní knihovny:

- Crhov – obnova vybavení a počítačového zázemí
- Velenov – nové vybavení (notebook, projektor)
- Lubě – 17. 3. byla nově otevřena knihovna v budově obecního úřadu
- Kuničky – obnovení počítačového vybavení a pořízení nového regálu na knihy
- Krasová – drobné stavební úpravy a obnova mobiliáře knihovny
- Šebetov – nové vybavení: stoly, sedací nábytek, regál na časopisy, skříňka atd.

Interiéry Obecní knihovny Crhov, fotografie archiv obce Crhov

BRNO-VENKOV

- **Horní Loučky** – nově vznikající knihovna s komunitním centrem je postupně vybavována mobiliárem. Zakoupena licence Tritius REKS.
- **Kaly** – knihovna byla přestěhovaná do nových prostor v přízemí obecního úřadu, vybavena novým nábytkem.
- **Kanice** – knihovna repasovala původní dřevěné regály a dokoupila další vybavení.
- **Kratochvilka** – knihovna byla přestěhována v rámci prostor obecního úřadu do větších prostor.
- **Maršov** – nové vybavení knihovny, dřevěné regály na míru, víceúčelové stolky/police.
- **Ochoz u Brna** - knihovna se přestěhovala z budovy obecního úřadu do nově zrekonstruované místnosti v základní škole. Má samostatný vstup, je vybavena novými kovovými regály vyrobenými na míru.
- **Oslavany** – stěhování knihovny do nových (menších) prostor, nové vybavení.
- **Pozořice** - výměna podlahy a malování, snížení počtu regálů.
- **Železné** – nové regály.
- **Sivice** – přestěhování knihovny i obecního úřadu do nově zrekonstruované multifunkční budovy, v případě knihovny do menších prostor s bezbariérovým přístupem.
- **Veverské Knínice** – zmenšení plochy knihovny z důvodu uvolnění prostor pro obchod. Z původních dvou místností zůstala pro knihovnu jedna.

Nové kovové regály v Obecní knihovně Ochoz u Brna

BŘECLAVSKO

Nová Ves, pobočka Městské knihovny Pohořelice – nově otevřena po přestěhování do moderní unimo buňky,
Podivín – zřízena nová místnost pro komunitní aktivity, rekonstrukce skladu
Valtice – rekonstrukce skladu a zázemí pro knihovnici,
Bořetice – modernizace knihovny, interiér,
Týnec – pořízení nového nábytku a příslušenství do dětského koutku,
Dolní Dunajovice – zřízení komunitního koutku s novým sedacím nábytkem,
Němčičky – započatá modernizace interiéru,
Novosedly – obnova vybavení knihovny.

HODONÍNSKO

Městská knihovna Strážnice prošla obnovou v rámci rekonstrukce Kulturního domu Strážničan, ve kterém je umístěna. 2.4.2024 otevření pro veřejnost, slavnostní otevření knihovny se konalo 18.5.2024.

Nové interiéry Městské knihovny Strážnice

Od začátku června probíhala rekonstrukce hasičské zbrojnice a stěhování **Místní knihovny Kozojídky**.

Nové interiéry Místní knihovny Kozojídky

V průběhu června byla zahájena rekonstrukce a stěhování **Místní knihovny Vacenovice** do přízemních bezbariérových prostor. Knihovna bude v náhradních prostorách do doby rekonstrukce staré pošty, kde bude mít nové prostory.

V rámci projektu Materiálně technické vybavení prostor pro setkávání v obci Skalka došlo k rekonstrukci Místní knihovny Skalka, kterou podpořilo MAS Kyjovské Slovácko v pohybu z.s. částkou 164 000 Kč, za spoluúčasti 50 000 Kč. V knihovně byly pořízeny nové regály, světla, podlaha, sedací nábytek, PC, tiskárna, dětský kobereček a vybavení kuchyňky.

V **Místní knihovně Sudoměřice** proběhla s podporou dotačního titulu Obecní knihovny výměna regálů. Jak Sudoměřice, tak i další knihovny si vylepšily prostory knihovny díky dotaci JMK.

Nové regály v Místní knihovně Sudoměřice

VYŠKOVSKO

Začátkem roku byla v nových prostorách otevřena **Obecní knihovna ve Chvalkovicích u Bučovic**. Kompletní rekonstrukcí s podporou dotace Jihomoravského kraje prošla knihovna v **Němčanech**. **Městská knihovna ve Slavkově** rozšířila prostory o jednu místnost, ze které se stal dětský koutek. Vedení města usiluje o získání dotací na rekonstrukci prostor Společenského centra (SC) Bonaparte, jehož součástí by měla být výhledově i knihovna. V dubnu 2024 připravila společnost Livingstav prezentaci pro širokou veřejnost, na které představila vizualizaci rekonstrukce prostor SC Bonaparte. Na podzim byla slavnostně otevřena v nových prostorách **Městská knihovna v Rousínově**. Knihovna sídlí v budově spolu s mateřským centrem, Majákem pro volnočasové aktivity, katolickým spolkem, oddílem skautů. Knihovna je bezbariérová a je umístěná v přízemí.

Místní knihovna ve Chvalkovicích u Bučovic

Obecní knihovna Němčany

ZNOJEMSKO

- Místní knihovna v Pravčicích – vytvoření dětského koutku,
- Místní knihovna Dobřínsko – modernizace prostor, nové vybavení,
- Obecní knihovna Šatov – rekonstrukce knihovny, nové vybavení dětského koutku a nové stoly se židlemi,
- Obecní knihovna Višňové – koncem roku stěhování knihovny do prostor bývalého obchodu, prostory knihovny nyní využívá školka,
- Místní knihovna v Jiřicích u Miroslavi – stěhování knihovny v rámci budovy obecního úřadu.

Dětský koutek v Pravicích

Místní knihovna Dobřínsko

2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou

2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby

Standard pro výkon RF doporučuje realizaci metodických návštěv 1 - 2x ročně do každé pověřené knihovny. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky uskutečnilo **7 metodických návštěv**, jednu do každé pověřené knihovny. Celkem bylo poskytnuto **72 konzultací**.

Poradenství týkající se rekonstrukcí knihoven poskytuje **Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven**.

2.2 Statistika knihovnických činností

Vykazování statistiky knihovnických činností vychází ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Periodicita výkazů výkonu a financování regionálních funkcí knihoven je podle standardu regionálních funkcí 1x ročně. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky sumarizovalo **7 statistických výkazů z jednotlivých pověřených knihoven**. Statistické výkazy všech knihoven za rok 2023 byly zaslány do elektronické databáze Národního poradenského střediska pro kulturu (NIPOS). Statistické výkaznictví se v Jihomoravském kraji zpracovává v programu Stat-Excel, který je každoročně aktualizován. Údaje byly celoročně využívány při analýzách a napomáhaly k řešení problémů v knihovnách. **Standard byl v rámci kraje splněn.**

Koncem roku byl v návaznosti na změny statistického výkaznictví zřízen vybraným profesionálním knihovnám účet v NIPOS. Knihovny byly vyzvány, aby se účastnily webináře k dané problematice, který pořádal Knihovní institut NK.

2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Cílem regionální služby je „*zajištění celoživotního vzdělávání knihovníků a jejich informovanosti o aktuálním vývoji oboru jako podmínky dalšího rozvoje knihoven, vzájemné*

spolupráce a koordinace knihoven“.⁵ V rámci vzdělávacích akcí (seminářů, školení aj.) je doporučeno odborné vzdělávání v rozsahu 48 hodin knihovníkům profesionálních knihoven a 8 hodin knihovníkům neprofesionálních knihoven. **Pracovníci Oddělení vzdělávání a krajské metodiky** se vzdělávali celkem v rozsahu **597 hodin**, všichni zaměstnanci **splnili standard**.

Knihovna Jiřího Mahena v Brně v průběhu roku realizovala vzdělávací projekt „**#Vzdělávání #Inovace #Prosperita 2**“, který byl podpořen z Národního plánu obnovy a kterého se účastnili knihovníci ze všech regionů Jihomoravského kraje včetně zaměstnanců Oddělení vzdělávání a krajské metodiky Moravské zemské knihovny. Školení probíhala v oblasti manažerských dovedností, digitálních dovedností a finanční gramotnosti.

Vzdělávání knihovníků v MZK mělo podobu **e-learningových kurzů, rekvalifikačních kurzů** dle Národní soustavy kvalifikací a **jednorázových vzdělávacích akcí**. E-learningové kurzy a rekvalifikační kurzy byly využívány knihovníky z celé České republiky. Z dotace na výkon regionálních funkcí Jihomoravského kraje byly financovány vzdělávací akce zaměřené na vzdělávání knihovníků v Jihomoravském kraji.

Tab. 7 Počet vzdělávacích akcí v Moravské zemské knihovně v Brně

Knihovna	Počet obslužených knihoven	Počet všech vzdělávacích akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Poč. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	74	19	12	1	3

Tab. 8 Počet účastníků na vzdělávacích akcích v Moravské zemské knihovně v Brně

Knihovna	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	392	285	35	72

E-learningové kurzy

Elka 3 – 47 (28 hodin)

Elka 2 – 44 (30 hodin)

Služby knihoven – 70 (80 hodin)

Knihovnický kurz – 64 (80 hodin)

Digitalizace v knihovnách – 15 (45 hodin)

Celkem kurzů: 5

Celkem hodin: 263

Celkem účastníků: 240

Rekvalifikační knihovnický kurz

Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka – 16 účastníků (120 hodin)

Knihovník/knihovnice v přímých službách – 17 účastníků (120 hodin)

⁵ <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultury-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

Celkem kurzů: 2

Celkem hodin: 240

Celkem absolventů: 33

Zkoušky dle Národní soustavy kvalifikací (NSK) v roce 2024

Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka - počet účastníků: 12

Knihovník v přímých službách - počet účastníků: 22

Počet účastníků zkoušek celkem: 34

Praxe v MZK

- V průběhu roku 2024 absolvovalo v MZK praxi celkem 24 studentů ze středních odborných škol a vysokoškoláků z Masarykovy univerzity – Filozofické fakulty a Pedagogické fakulty).

Vzdělávací akce pořádané MZK:

Knihovníci knihovníkům - Inspirace z knihoven VI.

Digitální knihovny v ČR

Současná americká literatura v českých překladech

Jak na Komunitní knihovnu Jihomoravského kraje

Současná severská literatura v českých překladech

Školení DemoHráč

Dotační titul Obecní knihovny – výzva a příležitost pro obce do 3 000 obyvatel v roce 2025

Umělá inteligence a knihovny

Výpůjčky e-knih a e-audioknih v knihovnách, aktuality a příklady z praxe

Jak napsat úspěšný projekt VISK 3 a Knihovna 21. století

STEM aktivity v Městské knihovně Tišnov

Syndrom vyhoření, aneb jak hořet a nevyhořet?

Celkem

Počet akcí: 12

Počet účastníků: 285

Počet knihoven: 74

Z toho knihoven JMK: 53

Počet hodin: 62

Časopis Duha

Na podporu sdílení knihovnických trendů a příkladů dobré praxe vydává Moravská zemská knihovna v Brně knihovnický časopis Duha, s podnázvem O knihách a o knihovnách, jehož **38. ročník** vyšel jako v předchozích letech v podobě čtvrtletníku v tištěné i elektronické podobě. Časopis významně přispívá ke vzdělávání knihovníků knihoven všech velikostí. Individuální studium odborné periodické (i neperiodické) literatury umožňuje započítání časové dotace max. 2 hodiny za kalendářní měsíc v rámci odborného vzdělávání.⁶

Časopis vycházel v tištěné podobě v nákladu 500 výtisků, v elektronické podobě na adrese <https://duha.mzk.cz/>.

Časopis Duha

Tématem **38. ročníku** bylo vnímání knihoven všemi smysly.

Přehled jednotlivých čísel:

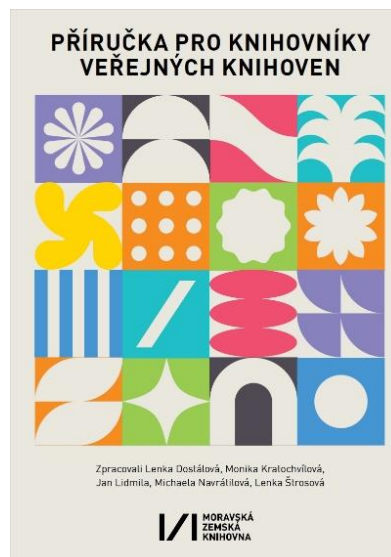
1. Knihovna všemi smysly - zrak
2. Knihovna všemi smysly - sluch
3. Knihovna všemi smysly - hmat
4. Knihovna všemi smysly – chuť

Příručka pro knihovníky veřejných knihoven

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky představilo aktualizovanou **Příručku pro knihovníky veřejných knihoven**. Představuje základního průvodce po všech základních aspektech knihovnické práce a slouží pro orientaci v oboru všem knihovníkům, především menším veřejným knihovnám.

Příručka je on-line zdarma dostupná na stránkách:

https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/souboryMZK/obrazky/prirucka_pro_knihovniky-mzk-2024.pdf

⁶ <https://ipk.nkp.cz/docs/denik-knihovny-na-rok-2024-silny/view>

Porady

Standard pro výkon RF doporučuje 2x ročně porady ředitelů/pracovníků pověřených knihoven. V průběhu roku se uskutečnilo celkem **5 porad s 80 účastníky** (jedna pracovní porada pro ředitele pověřených knihoven a čtyři pracovní porady pro vedoucí regionálních oddělení pověřených knihoven). Zástupci Moravské zemské knihovny v Brně se účastnili některých porad v regionech, například 7. 3. 2024 porady knihovníků regionu Brno-venkov v Městské knihovně Kuřim s aktivním příspěvkem a 28.11.2024 v Obecní knihovně Ořechov.

Standard porad byl naplněn.

2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Moravská zemská knihovna v Brně podporuje rozvoj kulturní a vzdělávací činnosti ve spolupráci se zapojenými knihovnami projektem na podporu čtenářství **Jižní Morava čte** s podporou individuální dotace Jihomoravského kraje a dalších sponzorů a partnerů.

Každoročně je v rámci projektu vyhlašována literární soutěž pro děti od 4 do 15 let. Tématem 8. ročníku byl **Nekonečný svět fantazie**, jehož výsledky byly vyhlášeny 16. března 2024 v prostorách Hvězdárny a planetária Brno.

V září 2024 byl vyhlášen již **9. ročník** projektu a stejnojmenné soutěže s tématem **Hudba mého srdce**.

*Čtenářská dílna pro děti na hudební téma
v Obecní knihovně Poděbrad Troubsko*

Lucie Hlavinková v Obecní knihovně Ořechov

2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Oceňování nejlepších knihoven a knihovníků, medializace knihoven, prezentace příkladů dobré praxe patří mezi jeden z důležitých cílů Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027.⁷ Mezi nejvíce prestižní každoroční akce patří udílení ocenění **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje a TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje**. Cílem ocenění je podporovat a zviditelnit roli a význam knihoven jako vzdělávacích, kulturních a komunitních institucí, které přispívají k propojování lidí v místě, prohlubování jejich zájmu o lokální i regionální dění, a napomáhají rozvoji občanské společnosti. Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Krajským úřadem Jihomoravského kraje udělila již 6. rokem ocenění **Komunitní knihovna a TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje**.⁸

Ocenění probíhalo pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje Ing. Jana Grolicha v reprezentativních prostorách zasedacího sálu Krajského úřadu Jihomoravského kraje za osobní účasti hejtmána Jihomoravského kraje, náměstka hejtmána Mgr. Františka Lukla, MPA a generálního ředitele Moravské zemské knihovny v Brně, prof. Tomáše Kubíčka. Vítězné knihovny v každé ze soutěžních kategorií obdržely diplom a sponzorské dary, součástí ocenění byla i jejich medializace.

Oceněné knihovny:

Kategorie do 500 obyvatel: **Místní knihovna Litobratřice, region Znojemsko**

Kategorie 501 až 1 000 obyvatel: **Obecní knihovna Železné, region Brno-venkov**

Kategorie 1 001 až 3 000 obyvatel: **Obecní knihovna Ostopovice, region Brno-venkov**

Kategorie 3 001 až 5 000 obyvatel: **Městská knihovna Břeclav, pobočka Poštorná, region Břeclavsko**

Kategorie 5 001 a více obyvatel: **Městská knihovna Kyjov, region Hodonínsko**

Absolutním vítězem, **TOP Komunitní knihovnou Jihomoravského kraje 2024** se stala **MÍSTNÍ KNIHOVNA LITOBATŘICE**, pod vedením Mgr. Elišky Urbanové. Knihovna v obci s necelými 500 obyvateli se může pochlubit organizací nápaditých a kreativních aktivit se zapojováním místních spolků i dobrovolníků, inovativním rozvíjením dětského čtenářství s přesahem do okolních obcí a zejména atraktivním a kultivovaným prostředím knihovny s výraznou osobností aktivní knihovnice s vřelým zájmem o pozitivní působení knihovny na život v obci.

⁷ <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/dokumenty/koncepce-rozvoje-regionalnich-funkci-knihoven-v-jihomoravskem-kraji-v->

⁸ <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/knihovnicka-slavnost/oceneni-komunitni-knihovna-jihomoravskeho-kraje-2023-top-ko>

Ocenění TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2024 převzala Místní knihovna Litobratřice, region Znojensko, zleva náměstek hejtmána Mgr. František Lukl, MPA, starosta Josef Kadlečík, Mgr. Eliška Urbanová, generální ředitel MZK prof. Tomáš Kubíček

Udělení Medaile města Kuřimi a Ceny města Tišnova

Medaile města Kuřimi

Město Kuřim uděluje jednou za dva roky spolu s Cenou města Kuřimi také Medaile města Kuřimi za zásluhy „o rozvoj města a rozvoj společnosti všeobecně v oblasti kulturní, umělecké, sportovní, vzdělávání, veřejné správy, charitativní, vědecké a ekonomické“.

18. 6. 2024 byla udělena Medaile Lence Štrosové, vedoucí regionálního oddělení Městské knihovny Kuřim „za dlouhodobou aktivní podporu rozvoje knihoven a knihovnictví v Kuřimi a regionu Brněnska“.

Lenka Štrosová s Medailí města Kuřimi

Cena města Tišnova

Při příležitosti Dne vzniku samostatného československého státu 28. října byly uděleny Ceny města Tišnova. Z rukou starosty Bc. Jiřího Dospíšila převzali ocenění v obřadní síni radnice tři lidé, mezi nimi **za mimořádné činy v oblasti kultury a za šíření dobrého jména Městské knihovny Tišnov** vedoucí Městské knihovny Tišnov paní Dagmar Kopřivová.

Starosta Bc. Jiří Dospíšil gratuluje Dagmar Kopřivové

3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami

3.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

V Jihomoravském kraji bylo obslouženo **574 knihoven**, poskytnuto **2 094 konzultací** a **572 metodických návštěv**. Konzultace a metodické návštěvy byly zaměřeny na statistické výkaznictví, automatizaci knihoven, na problematiku výměnných fondů, aktualizaci a revizi knihovních fondů, případně knihovnickou techniku. Dotazy byly zaměřeny také k dotačnímu titulu DT 5 - Obecní knihovny z JMK a k projektu Jižní Morava čte.

Tab. 9 Poradenská a konzultační činnost

Region	Počet obslužených knihoven	Počet poskytnutých konzultací	Počet metodických návštěv
Brno – město	16	62	25
Boskovicko a Blanensko	117	129	82
Brno – venkov	121	322	71
Břeclavsko	71	466	114
Hodonínsko	76	535	134
Vyškovsko	74	461	46
Znojensko	99	119	100
Celkem	574	2 094	572

Doporučení podle Standardu:

Průběžně, metodická návštěva zpravidla 1 – 2x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Plnění Standardu:

Na jednu obsluhovanou knihovnu v Jihomoravském kraji vychází **0,9 metodických návštěv za rok 2024**. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů nebyl standard naplněn, ale došlo ke zlepšení oproti předchozímu roku, kdy bylo vykázáno 0,8 návštěvy na jednu knihovnu.

Brno – město

Uskutečnilo se **63 konzultací a 25 metodických návštěv**. Oproti předchozímu roku se jedná o nárůst 25 konzultací a 13 metodických návštěv. Metodické návštěvy se týkaly uspořádání fondu, interiérových a personálních změn. Každý měsíc se konaly pravidelné porady poboček, kterých se účastnila velmi často i paní ředitelka a ostatní vedoucí oddělení KJM. Součástí porad poboček byly porady dětského oddělení Klubíčko, na které se projednávaly společné celoknihovní akce pro děti.

Boskovicko a Blanensko

Bylo poskytnuto **129 konzultací** a uskutečněno **82 metodických návštěv** zaměřených na řešení odborných knihovnických problémů, konzultace v oblasti automatizovaných systémů, webových stránek, koordinaci besed se spisovateli v rámci regionu, spolupráci se školami a pravidelnou cirkulaci výměnného fondu.

Brno – venkov

Knihovníkům či zřizovatelům knihoven bylo poskytnuto **322 konzultací a realizováno 71 metodických návštěv**. Jejich tématy bylo proškolení knihovníků, vícezdrojové financování knihoven, organizace akcí v knihovnách, webová prezentace knihovny, nastavení knihovního systému, aktualizace a revize knihovního fondu, stavění fondu při stěhování/rekonstrukci, změně dispozičního řešení knihovny apod.

Břeclavsko

Bylo **479 konzultací, 83 metodických návštěv**, které byly zaměřeny zejména na výměnné fondy, nákup z prostředků obcí, pomoc při revizích, aktualizaci, zaškolení nových knihovníků, představení nových či zrekonstruovaných prostor, statistické údaje

Hodonínsko

Regionální oddělení uskutečnilo **595 konzultací a 138 metodických návštěv**, které byly zaměřeny na zpracování statistických výkazů, na uzavírání dodatků ke smlouvám (poskytování financí na nákup knih z prostředků obcí) a další běžné knihovnické činnosti. Byly osločovány knihovny a starostové s nabídkou využití dotačního titulu JMK Obecní knihovny na vybavení knihoven. Proběhlo **setkání starostů** spádových obcí Hodonínska a spádových obcí Kyjovska. Jedním z bodů programu byly informace o činnosti knihoven.

Vyškovsko

Bylo uskutečněno **572 konzultací** a **42 metodických návštěv**. Návštěvy a konzultace byly zaměřeny na řešení konkrétních problémů v knihovnách, dotační projekty, knihovní systém, statistiky, dotazníky a jednání se zřizovateli, aktualizace a revize fondu, vybavení knihoven novým nábytkem, zaškolení nových knihovníků, pořádání aktivit. Uskutečnilo se **setkání starostů** obcí spadajících pod slavkovskou oblast.

Znojensko

Knihovnám a jejich zřizovatelům bylo poskytnuto **121 konzultací** a **vykonáno 97 metodických návštěv**. Jednalo se o pomoc při vyplňování ročního výkazu o knihovně, při pořádání akce Festival knihoven, tvorbě a úpravě webových stránek, školení knihovníků, vyplňování žádostí dotačního programu Obecní knihovny JMK, VISK3, K21 a dalších knihovnických činností. Konzultace se týkaly knihovních systémů, evidence knihovního fondu, nákupů knih z finančních prostředků zřizovatelů knihoven, souborů výměnného fondu, aktualizací a revizí knihovního fondu, webových stránek knihoven, výměny a zaškolení knihovníků, GDPR, kulturních a komunitních aktivit knihoven apod.

3.2 Statistika knihovnických činností

Statistika knihovnických činností je prováděna na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Za pověřené knihovny bylo vyplněno **622 statistických výkazů**. Statistické výkazy byly zpracovány v programu Stat-Excel a zaslány elektronicky Moravské zemské knihovně. Údaje byly celoročně využívány při analýzách a napomáhají řešení problémů v knihovnách.

V letošním roce poprvé umožnilo Národní poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) vybraným obsluhovaným knihovnám vyplnit výkaz samostatně v elektronickém formuláři NIPOS. Knihovnický institut pořádal on-line školení pro knihovny ke statistice, statistické výkaznictví bylo zejména koncem roku tématem porad pověřených knihoven i MZK.

Tab. 10 Statistika knihovnických činností

Region	Počet obsloužených knihoven	Počet zpracovaných statistických výkazů
Brno – město	16	16
Boskovicko a Blanensko	135	135
Brno – venkov	144	145
Břeclavsko	75	75
Hodonínsko	79	79
Vyškovsko	87	87
Znojensko	140	140
Celkem	676	677

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: 1 x ročně v termínu daném zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění, zpracování výkazů, využití průběžně.

Plnění Standardu:

Dle požadavku standardu byl 1x ročně zpracován výkaz za každou obsluhovanou knihovnu. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad

Krajská a pověřené knihovny připravují v rámci regionálních funkcí vzdělávací akce pro knihovníky Jihomoravského kraje.

V uplynulém roce se uskutečnilo celkem **121 vzdělávacích akcí (z toho 7 akcí online)**. Z tohoto celkového počtu bylo 108 akcí financovaných z dotace na výkon RF. Vzdělávání absolvovalo **1 625 účastníků, z toho 1 395 v rámci RF z 299 knihoven.**

Pověřené knihovny připravily pro své profesionální a neprofesionální knihovníky **48 porad s celkovou účastí 622 osob z 245 knihoven.** Současně se pořádaly výjezdní porady do knihoven v jiných regionech.

Vzhledem k aktuálnímu zavádění on-line služeb ve státní správě a ve snaze o rozšíření využívání služeb e-governmentu mezi obyvateli je snaha o zvyšování kompetencí a digitálních schopností pracovníků knihoven v souvislosti s digitalizací a modernizací, v důsledku toho byl začátkem června spuštěn e-learningový kurz s názvem „*Knihovníci jako mediátoři v šíření základních digitálních dovedností*“. Kurz byl doporučen všem knihovníkům.

Tab. 11 Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet obslužených knihoven	Počet všech vzděl. akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Počet akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
Brno – město	16	24	14	3	14
Boskovicko a Blansko	63	29	29	1	29
Brno – venkov	52	5	5	0	2
Břeclavsko	52	31	31	0	16
Hodonínsko	39	3	3	0	2
Vyškovsko	36	5	3	0	3
Znojemsko	41	24	23	3	18
Celkem	299	121	108	7	84

Tab. 12 Vzdelávání knihovníků, semináře

Region	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzděl. a kult. aktivit
Brno – město	86	44	6	0
Boskovicko a Blanensko	212	127	20	127
Brno – venkov	107	107	0	30
Břeclavsko	454	454	0	220
Hodonínsko	77	77	0	59
Vyškovsko	110	34	0	34
Znojemsko	579	552	423	273
Celkem	1 625	1 395	449	743

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí:

- 1x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven
- 1x ročně porady, příp. semináře knihovníků neprofesionálních obsluhovaných knihoven

Plnění standardu:

Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 48 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard konání porad naplněn.**

Brno – město

Během roku probíhala řada školení a seminářů, např.:

- Novinky v portálu Knihovny.cz.
- Sociální sítě v knihovnách
- Digitální služby v knihovnách
- Kybernetická bezpečnost
- Storytelling a budování komunit
- Bookstart aneb S knížkou do života
- Jak vytvořit program pro školy
- Mediální gramotnost v knihovnách – on-line
- Role knihoven v digitálním vzdělávání a začleňování
- Databanka vzdělávacích knihovnických programů

Boskovicko a Blanensko

Úsek okresní metodiky regionu Blansko pokračovalo v aktivní podpoře mediálního a digitálního vzdělávání pro seniory 65+ v rámci projektu **Digitální odyssea**. V zapojených knihovnách probíhá 4 hodinové školení seniorů. V roce 2024 proběhlo celkem 36 setkání – v knihovnách: Svitávka, Vanovice, Doubravice n/Sv., Habrůvka, Křetín, Kořenec, Kunštát, Vratíkov, Letovice, Cetkovice, Ráječko, Pamětice, Adamov, Rájec-Jestřebí.

Pro knihovníky a pedagogy v regionu se konalo školení ve spolupráci s MAS Boskovicko plus, se spisovatelem Petrem Stančíkem a ilustrátorkou Galinou Miklínovou a O současné české poezii pro děti s Mgr. Hanou Matulovou. Ve spolupráci s pověřenou knihovnou se konal seminář pro učitele a knihovníky se spisovatelkou Markétou Pilátovou. Na podporu propagace činnosti knihoven se konala školení s programem Canva.

Uskutečnily se 2 porady pro 38 účastníků z 12 knihoven. Odborná výjezdní exkurze pro knihovníky regionu se konala 25.6.2024 a cílem bylo navštívit Městskou knihovnu v Českém Těšíně (pobočku Svibice a čítárnu a kavárnu Av.i.on).

Setkání zřizovatelů a knihovníků 14.11.2024

Brno – venkov

V regionu se uskutečnilo 5 pracovních setkání, z nichž dvě byly on-line a jedna porada byla výjezdní. Knihovníci navštívili Obecní knihovnu Halenkovice a Knihovnu Bedřicha Beneše Buchlovana v Uherském Hradišti.

Jednou z priorit oddělení je vzdělávání metodiků: „ V regionálním oddělení klademe velký důraz na vzdělávání pracovníků. Metodicky by měly být vždy o krok napřed, proto vzdělávání věnujeme nejen velkou pozornost, ale také spoustu volného času - vzděláváme se převážně mimo pracovní dobu.“

V rámci výkonu regionálních funkcí se konala následující školení a semináře:

- 7. března 2024 – Portál Knihovny.cz (46 účastníků)
- 11. dubna 2024 – Workshop pro knihovníky se spisovatelkou Petrou Braunovou (15 účastníků)
- 22. srpna 2024 – Canva: školení pro knihovníky (15 účastníků)
- 25. 9. 2024 - Excel pro začátečníky (16 účastníků)
- 26. 9. 2024 - Excel pro mírně pokročilí (15 účastníků)

Břeclavsko

Pro knihovníky regionu bylo připraveno vzdělávání:

- AI – Artificial Intelligence Umělá inteligence, lektor: Petr Koubský
- Prezentace Městské knihovny Podivín, sdílení příkladů dobré praxe, výměna informací mezi knihovníky. Lektorkou byla knihovnice z Městské knihovny Podivín Radka Mildnerová
- Inspirace ze semináře Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje, lektorka Helena Buršíková, Městská knihovna Břeclav
- Divadlo Kamishibai, lektorka Mgr. Ilona Salajková
- Výjezdní porada knihovníků regionu Břeclavska do knihoven Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí
- Ukázka besed se spisovatelkou Lenkou Rožnovskou pro knihovníky regionu v Městské knihovně Lanžhot
- Prezentace her firmy Mindok pro knihovníky regionu v Městské knihovně Břeclav
- Školení na knihovní systém KOHA v Městské knihovně Břeclav
- Konference o současných trendech AI a digitalizaci v oblasti knihovnictví v Městské knihovně Břeclav

- Ukázka práce s divadlem Kamishibai pro regionální pracovníce Městské knihovny Břeclav

Uskutečnilo se celkem 17 porad pro 117 účastníků z 52 knihoven.

Hodonínsko

Pro knihovníky byly připraveny následující vzdělávací akce:

- odborný seminář na téma „Využití moderních technologií – beebotů, ozobotů ve výukových programech a aktivitách pro děti“, přednášející Mgr. Jana Zeithammerová, MěK Břeclav
- Klubko dětských knihoven – „Seznamte se, prosím“ – přednášející Martina Hradilová, MěK Kyjov,
- školení Tritius
- odborný seminář na téma Současná literatura pro děti a mládež, přednášející Mgr. Pavlína Lišovská z KJM,

Uskutečnily se 3 porady pro 71 účastníků ze 41 knihoven. Dále proběhla jedna výjezdní porada do Městské knihovny Rožnov pod Radhoštěm a do Místní knihovny Halenkovice.

Vyškovsko

Realizovaná školení pro knihovníky a pedagogy v regionu:

- Kyberbezpečnost,
- Nástroje umělé inteligence pro každý den,
- Jak pracovat s dětským čtenářem.

Výjezdní porada se konala do Krajské knihovny Františka Bartoše ve Zlíně se zastávkou v knihovně v Halenkovicích, Knihovnou roku 2023. V Halenkovicích zaujaly moderní, multifunkční prostory, které umožňují využívat knihovnu pro řadu aktivit všech věkových kategorií.

Celkem se v regionu uskutečnilo 6 porad, kterých se zúčastnilo 62 účastníků z 35 knihoven.

Znojensko

Pro knihovníky byly připraveny následující vzdělávací akce:

- základy knihovnické techniky,
- divadlo Kamishibai, lektorka Mg. Ilona Salajková
- Jak na podporu čtenářství a zajímavé knihy pro děti, lektorka Mgr. Veronika Peslerová
- AI v kontextu neziskového sektoru, lektorka Bára Karpíšková z iniciativy AI Dětem,
- Jednání a komunikace se čtenáři či zřizovateli, lektorka doc. PhDr. Jaroslava Dosedlová, Ph.D.
- seminář Focení mobilem, lektori Dalibor Fic a Filip Křivánek z IN-centra v Knihovně Jiřího Mahena,
- workshop Jak na Canvu, lektorka Petra Haitová z Městské knihovny Znojmo,
- Jak vytvořit besedu pomocí AI, lektor Míla Linc z Městské knihovny v Praze.

Uskutečnily se 4 prezenční porady pro 88 účastníků z 32 knihoven. Regionální oddělení disponuje technikou k natáčení porad pro knihovníky, kteří se nemohou porad zúčastnit. Dále se konala se jedna výjezdní porada pro profesionální a neprofesionální knihovníky do Obecní knihovny Branišovice, Obecní knihovny Otnice a Městské knihovny Rožnov pod Radhoštěm.

3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů

Budování a využívání výměnných fondů patřilo mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb. Výměnné soubory tvoří podpůrnou část základních fondů obsluhovaných knihoven. V Jihomoravském kraji je budují pověřené knihovny. Nákup VF je financován z krajské dotace na výkon RF.

Na nákup VF byla doporučena ve Směrnici o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji alokace ve výši cca 20 %, max. 25 % z celkového rozpočtu na výkon regionálních funkcí v jednotlivých regionech. Tento rozpočet se nevztahuje na Brno - město. Skutečně vynaložené **finanční prostředky na nákup VF** tvořily **20,56 % z celkové částky** na výkon RF.

Tab. 13 Výměnný fond v knihovních jednotkách

Region	Stav VF k 31. 12. 2024	Roční přírůstek VF vč. darů	Roční úbytek VF
Brno – město	34 408	2 226	2 242
Boskovicko a Blanensko	59 561	2 243	5 076
Brno – venkov	46 612	3 437	3 914
Břeclavsko	37 671	1 846	4 095
Hodonínsko	38 010	914	3 008
Vyškovsko	27 214	1 708	1 842
Znojensko	40 323	1 807	1 654
Celkem	283 799	14 181	21 731

Tab. 14 Cirkulace výměnného fondu

Region	Počet obsloužených knihoven	Počet expedovaných souborů	Počet svazků v souborech
Brno – město	16	217	10 234
Boskovicko a Blanensko	123	429	47 104
Brno – venkov	105	326	24 550
Břeclavsko	54	155	18 751
Hodonínsko	78	645	23 117
Vyškovsko	75	311	12 788
Znojensko	114	275	18 550
Celkem	565	2 358	155 094

Tab. 15 Nákup knihovního fondu

Region	Nákup knihovního fondu v Kč	Roční přírůstek, zakoupeno z dotace RF	Průměrná cena za 1 nakoupenou k. j.	% z celkové částky dotace
Brno – město	483 480,46	2 119	307,53	74,03
Boskovicko a Blanensko	522 200,39	2 051	254,60	17,02
Brno – venkov	564 057	3 205	175,99	20,57
Břeclavsko	499 743,94	1 846	270,71	21,88
Hodonínsko	238 643,92	894	266,93	11,25
Vyškovsko	431 827,01	1 708	252,82	18,35
Znojemsko	469 871,56	1 797	261,47	17,94
Celkem	3 209 824,28	13 562	236,67	20,56

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 60 svazky, resp. 120 svazků ročně.

Plnění Standardu:

Průměrně vychází na 1 obsluhovanou knihovnu **4,17 expedovaných souborů** (v loňském roce 3,5) a **274,5 svazků ročně** (v loňském roce 225).

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn**.

Brno – město

Do výměnného fondu bylo nakoupeno 2 119 dokumentů, z toho 2 078 knih, 8 brožur, 20 deskových her a 13 hraček. Současně byl výměnný fond doplněn o 107 knižních darů. **Obslouženo** bylo všech **16 poboček**.

Boskovicko a Blanensko

Za rok 2024 bylo nakoupeno do výměnného fondu **1 698 knihovních jednotek**. Celkový stav výměnného fondu k 31. 12. 2024 byl **59 016 knihovních jednotek**. V roce 2024 proběhla revize knihovního fondu regionálního oddělení (ve střediscích Boskovice, Ráječko, Křtiny), při které proběhla i výrazná aktualizace VF. Vyřazené knihy byly nabídnuty do fondů knihoven v rámci regionu. **Odepsáno bylo 5 076 svazků**.

Nákup nových knih a dalších dokumentů (mluvené slovo, společenské hry) a jejich katalogizace je soustředěná na pracoviště Boskovice. Cirkulace výměnného fondu je zabezpečena ze středisek: Boskovice, Křtiny a Ráječko. Pro jeho rozvoz je nadále využíváno služební auto Dacia Dokker.

Brno – venkov

K 31. 12. 2024 byl stav výměnných fondů **46 612 svazků**. Nově **zakoupeno bylo 3 205 svazků** a **vyřazeno 3 814 svazků**. Výměnné fondy byly distribuovány do knihoven prostřednictvím střediskových knihoven. Během roku se podařilo obsloužit i všechny knihovny z bývalého rosického střediska, které postupně přešly do středisek Ivančice, Tišnov, Modřice a

Kuřimi. Službu v roce 2024 využilo **105 knihoven**, které si zapůjčily celkem **24 550 knihovních jednotek**.

Břeclavsko

Bylo nakoupeno a odborně knihovnický zpracováno **1 846 dokumentů** (převážně knih). Výměnný fond k 31. 12. 2024 obsahoval **37 671 svazků**, vyřazeno bylo **4 095 svazků**. Vyřazené knihy byly distribuovány knihovnám dle rozpisu a staly se součástí jejich kmenového fondu jako nové přírůstky. Vyexpedovalo se **155 souborů výměnného fondu**, které obsahovaly **18 751 svazků**. Obslouženo bylo **54 knihoven**.

Hodonínsko

Výměnný fond obsahuje knihy, zvukové knihy a deskové hry. Bylo půjčeno **23 117 knihovních jednotek v 645 souborech**. Proběhla velká aktualizace fondu, bylo **vyřazeno 3 008 svazků**, z toho **53 zvukových knih**. Bylo obslouženo **78 knihoven**.

Bylo zakoupeno **894 k.j.** Nižší přírůstek v nákupu knih byl dán omezeným rozpočtem na nákup knih: 11,2 %. Regionální oddělení nabízí obsluhovaným knihovnám možnost rezervací knih z výměnného fondu. Uskutečnilo se 1 384 rezervací přes systém a 1 927 knih bylo zamluveno a dohledáváno (knihy nebyly půjčeny a musely se vyhledávat ve fondu).

Regionální oddělení se z důvodu rekonstrukce knihovny od 1. 7. 2024 přestěhovalo do půjčovny oddělení pro dospělé. Fond byl nedostupný od 1.7. – 9.9.2024, což znemožnilo v srpnu a v září rozvozy do knihoven. Oficiální otevření knihovny bylo od 1.10.2024.

Vyškovsko

Nákup i zpracování fondu byly zahájeny v březnu po podepsání Smlouvy. Koncem roku bylo ve výměnném fondu **27 214 knihovních jednotek** (včetně audioknih a stolních her). Bylo odepsáno 1 842 neaktuálních exemplářů, z vyřazených knih bylo převedeno 481 obecním knihovnám formou daru. Z důvodu výrazného zastarání je o tyto exempláře mezi knihovníky malý zájem.

Cirkulace výměnného fondu je stále nejvyužívanější službou regionálních funkcí, nové knihy jsou ihned rozebrány. Průběžně bylo vyexpedováno **311 souborů s 12 788 knihami**. Počet i skladba expedovaných knih se odvíjí od požadavků jednotlivých knihovníků i samotných čtenářů. Naším cílem je, aby každá neprofesionální knihovna obdržela podle standardu minimálně 120 knih za rok. Obslouženo bylo **74 knihoven**.

Znojemsko

Ve výměnném fondu bylo ke konci roku **40 323 svazků**, z toho 301 dokumentů tvořila AV media, 251 společenské hry, 32 didaktické pomůcky + roboti a 4 brožury. Přírůstek za rok 2024 činil **1 807 svazků**. Z dotace bylo nakoupeno 1 797 svazků, 10 svazků bylo zapsáno jako náhrady ztrát. Odepsáno bylo 1 654 svazků.

Bylo obslouženo **114 knihoven**, vyexpedováno bylo **275 souborů** s počtem **18 550 svazků**. Rozvozy výměnného fondu probíhaly od března do půlky prosince 2024. Během celého roku jsou prováděny rezervace dokumentů z VF dle požadavků jednotlivých knihoven.

3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovních fondů

Fyzické revize knihovních fondů jsou záležitostí zřizovatelů (provozovatelů) knihoven v periodě stanovené knihovním zákonem. Všechny pověřené knihovny nabízejí pomoc při revizi a aktualizaci podle zájmu a potřeb jednotlivých obsluhovaných knihoven.

Touto odborně a časově náročnou regionální službou bylo **obslouženo 151 knihoven**.

Tab. 16 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných knihovních jednotek	Počet aktualizovaných knihovních jednotek
Brno – město	16	0		2 242
Boskovicko a Blanensko	17	17	67 468	14 381
Brno – venkov	42	36	150 199	24 135
Břeclavsko	9	6	47 009	5 796
Hodonínsko	26	24	114 381	15 860
Vyškovsko	17	13	24 350	34 879
Znojensko	24	24	55 920	10 729
Pověřené knihovny	151	118	459 327	108 022

Doporučení podle Standardu:

Periodicita: 1x za pět let

Plnění Standardu:

Určujícím hlediskem pro vykonání revize je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. V některých letech je množství revidovaných knihoven vyšší a v jiných nižší. Určujícím je plán revizí, který každoročně připravují regionální oddělení pověřených knihoven. **Standard byl naplněn.**

3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny

Obsluhované knihovny využívají služeb pověřených knihoven k finančně výhodnějšímu zajištění kvalitní akvizice a zpracování vlastních knihovních fondů. Následně probíhá distribuce do knihoven. Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí v různém rozsahu zajišťovalo všech 7 pověřených knihoven.

Tab. 17 Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF

Region	Nákup KF - počet obsl. knihoven	Počet nakoupených k.j.	Zpracování KF - počet obsl. knihoven	Počet zpracovaných h k.j.
Brno – město	14	599	14	599
Bokovicko a Blanensko	7	363	1	96
Brno – venkov	22	1 881	67	7 148
Břeclavsko	19	1 179	19	1 179
Hodonínsko	57	3 868	61	5 822
Vyškovsko	59	3 061	59	3 448
Znojensko	0	0	28	2 832
Pověřené knihovny	178	10 951	249	21 124

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Dodávání zpracovaných knihovních fondů pověřenou knihovnou dle uzavřené smlouvy.

Planění Standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

V loňském roce přispělo k nákupu do stálého knihovního fondu **13 poboček** brněnských městských částí, stejně jako v předchozím roce. Knihy nakoupené z příspěvků městských částí byly označeny na hřbetě znakem městské části. Bylo nakoupeno 599 dokumentů (z toho 2 hračky a 2 deskové hry) v částce 181 977,- Kč.

Boskovicko a Blanensko

Nákup z rozpočtu obcí se realizuje u **7 knihoven** (Černovice, Knínice, Kořenec, Lipovec, Svinošice, Šošůvka, Voděradý), v případě Lipovce jsou knihy i zpracovány. Nákup probíhá systémem měsíčního fakturování knih. Finanční obnos od obcí činil za rok 2024 celkem 82 339 Kč.

Brno – venkov

Službu **zprostředkování nákupu** knihovního fondu využilo **22 knihoven** (v loňském roce 32), pro které bylo nakoupeno **1 881 knihovních jednotek**. Celkem **67 knihoven** přivezlo knihy na zpracování (1 226), případně se znovu štítkovaly a přebalovaly knihy přesunutá do stálých fondů knihoven (z vyřazených VF) (4 041 svazků). Celkem bylo **zpracováno** (zatříděno, obaleno, oštitkováno a případně vybaveno knižním lístkem) **7148 svazků knih**.

Břeclavsko

S podporou finančních prostředků obcí bylo nakoupeno a technicky zpracováno celkem **1 179 svazků** v celkové hodnotě 308 427,42 Kč. Obslouženo bylo **19 obcí** (knihoven). Dodání knih je zabezpečeno rozvozem při metodických návštěvách nebo podle potřeby.

Vyškovsko

Byly **nakoupeny a zpracovány dokumenty pro 59 knihoven**. Do kooperačního systému na nákup a zpracování knihovního fondu se nezapojily čtyři profesionální knihovny: Slavkov, Bučovice (s pobočkami Čerčín, Kloboučky, Marefy a Vícemilice), Ivanovice na Hané a Rousínov (s pobočkami Čechyně, Kroužek, Slavíkovice, Královopolské Vážany a Vítovice), dále pak 9 místních knihoven (Habrovany, Kojátky, Malínky, Mouřínov, Bošovice, Ježkovice, Kobeřice, Zbýšov a Dražovice). Obce jsou čtvrtletně, popřípadě kdykoli na požádání, informovány o čerpání finanční zálohy. Koncem roku je provedeno vyúčtování. Celkově se rozpočet na nákup zapojených knihoven pro rok 2024 zvýšil o 97,5 tis. Kč, o takřka 20 tisíc Kč více než v loňském roce, což bylo způsobeno tím, že byla zaslána zřizovatelům žádost o navýšení rozpočtu.

Znojensko

Knihovníci v regionu většinou knihy do svých fondů nakupovali sami prostřednictvím internetu, kamenných obchodů a využívali také nabídek dealerů. Na regionálním oddělení si je následně nechali zpracovat, případně v rámci rozvozu VF přivézt. Službu využilo **28 knihoven** a bylo zpracováno **2 832 knihovních jednotek**.

Knihovníci většinou knihy do svých fondů **nakupovali sami** prostřednictvím internetu, kamenných obchodů a nabídek dealerů. Na regionálním oddělení si je následně nechali zpracovat, případně v rámci rozvozu VF dovézt. Službu zpracování KF využilo **28 knihoven**.

3.7 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Zajištění servisu automatizovaného knihovního systému představuje zajištění servisních služeb pro obsluhované knihovny, které jsou využívány k plnění regionálních služeb (katalogizace, revize knihovního fondu a automatizované agendy výměnného fondu včetně provozu regionálního automatizovaného systému (RAKS), zaškolení pracovníků při práci s moduly, metodická a praktická pomoc při zavádění RAKS, roční údržba, případně upgrade. Službu zajišťovalo všech 7 pověřených knihoven.

Zřizovatelé servisní službu objednávali prostřednictvím servisního technika na základě objednávky. Menší úpravy jako import záznamů VF, odstranění záznamů VF, nastavení výpůjčního protokolu, opravy případných chyb, zálohování, nastavení revize aj. prováděla regionální oddělení pověřených knihoven v průběhu metodických návštěv.

Tab. 18 Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Region	Počet knihoven s podporou pověřené knihovny	Počet akcí, zásahů
Brno – město	16	18
Boskovicko a Blanensko	106	106
Brno – venkov	112	79
Břeclavsko	1	0
Hodonínsko	68	0
Vyškovsko	65	100
Znojemsko	98	77
Celkem	466	380

Doporučení podle standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Průběžně.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **docházelo v průběhu roku k naplňování standardu** dle požadavků obsluhovaných knihoven.

Brno – město

Téměř všechny pobočky (15) byly automatizované systémem **ARL** a čtenáři mohli s jedním průkazem využívat služeb všech provozů KJM. Pouze pobočka „Na Křižovatce“, která byla studijním praktickým místem pro studenty KISK MU, měla svůj samostatný knihovnický systém **Koha**. Webové stránky a Online Public Access Catalog (OPAC) mají všechny knihovny.

Boskovicko a Blanensko

Pověřená knihovna včetně všech připojených knihoven (aktuálně 107) používá jednotný systém TRITIUS. Servis je realizován průběžně z centra firmy. V případě jednotlivých řešených problémů byly požadavky operativně realizovány. Všechny knihovny v regionu mají automatizovaný systém (TRITIUS nebo Tritius REKS).

Z celkového počtu všech 136 knihoven mají OPAC všechny profesionální knihovny včetně svých poboček (12 + 28). Neprofesionálních knihoven, které mají OPAC, je 66.

Brno – venkov

K 31. 12. 2024 bylo v REKS Tritius Kuřim připojeno 113 knihoven (Kuřim + 112 obecních či menších profesionálních knihoven).

Celkově je v regionu automatizováno 134 knihoven (92 %), z toho

- 113 Tritius REKS Kuřim
- 4 Tritius REKS Ivančice
- 14 knihoven s lokálním Tritiem
- 3 knihovny s lokálním AKS Clavius (přechod na Tritius REKS bude v roce 2025)

11 knihoven není automatizovaných vůbec, z toho 2 mají pozastavenou činnost a 2 v roce 2024 nevykazovaly žádnou činnost. Nově zřízená knihovna v Horních Loučkách bude automatizována v roce 2025.

Knihovny s lokálními systémy Tritius a profesionální knihovny připojené v REKS mají přístup k Helpdesku Tritius. Obecní knihovny zapojené v REKS Tritius podávaly požadavky na opravu chyb či úpravu nastavení prostřednictvím metodíček (v roce 2024 celkem 79 požadavků).

Břeclavsko

Tato služba není většině knihoven poskytována. Obce objednávají servisní službu pro program Clavius prostřednictvím servisního technika, pro program Tritius také prostřednictvím servisního technika a pro program Koha také. Menší úpravy (import záznamů VF, odstranění záznamů VF, nastavení výpůjčního protokolu aj.) provádí vedoucí útvaru regionálních služeb v průběhu metodických návštěv.

Hodonínsko

Regionální oddělení obsluhuje 68 knihoven s automatizovaným systémem (Tritius, Clavius). Tři knihovny se systémem KOHA si servis zajišťují samy. Celkově AKS má 71 knihoven, tj. 90 %. Bez automatizovaného systému je 7 knihoven, které jsou v kategorii do 500 obyvatel. Přehled automatizovaných knihovních systémů:

Tritius REKS: 36 knihoven
samostatný Tritius: 5 knihoven
Clavius: 27 knihoven
KOHA: 3 knihovny

Vyškovsko

Regionální oddělení provedlo u dvaceti knihoven inicializaci a nastavení revize v systému, byla instalovaná nová verze systému ARL a probíhaly úpravy v nastavení systému. Všem knihovnám s KS od Cosmotronu byla předána nová pretty URL adresa na knižní katalog daných obcí. Automatizovaný knihovní systém mělo včetně pověřené knihovny všech 74 knihoven (**Tritius, ARL, RegARL**).

Znojemsko

Služba je knihovnám zajišťována pomocí technické podpory společnosti Tritius, správcem sítě Městské knihovny Znojmo a pracovníci regionálního oddělení. Podílí se na odstraňování technických problémů spojených s knihovními programy, aktualizacemi, zálohováním a nastavením AKS Clavius a Tritius REKS.

Pracovnice regionálního oddělení poskytovaly knihovnám pomoc v oblasti poradenství s AKS a ICT, podílely se na exportu a importu dat souborů VF a prováděly školící a poradenskou činnost v otázkách AKS a ICT.

V roce 2024 pověřená knihovna zajišťovala podporu pro **98 knihoven** a provedla **77 zásahů**.

3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit zahrnovala metodickou i praktickou pomoc obsluhovaným knihovnám. V rámci rozpočtu na regionální funkce knihoven měly pověřené knihovny vyčleněnou částku na podporu této činnosti ve svých obsluhovaných knihovnách. Mezi metodickou podporu patřily náslechy knihovníků při akcích v pověřené knihovně, doporučování vhodných způsobů práce s dětmi i dospělými (sdílení příkladů dobré praxe), praktické semináře, vzdělávání, metodické návštěvy, konzultace. Praktická pomoc zahrnovala podporu obsluhované knihovně při organizaci konkrétní akce, například s propagací (příprava letáků, rozesílání e-mailů do okolních knihoven, články do regionálního tisku, poskytnutí lektora, účast metodika při realizaci akce, aj.).

Knihovny byly celoročně podporovány k účasti v celostátních projektech: Knížka pro prvňáčka, Bookstart, Lovci Perel, Noc s Andersenem, mnohé se zapojily do krajského projektu Jižní Morava čte. Pověřené knihovny spolupracovaly s obsluhovanými knihovnami např. v rámci vyhlašování Čtenáře roku v Březnu měsíci čtenářů.

Platformou pro sdílení zkušeností z pořádání besed jsou porady v regionech, regionální oddělení doporučují vhodné lektory, případně zprostředkovávají kontakty na autory.

Tab. 19 Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Region	Počet obslužených knihoven	Počet akcí, zásahů
Brno - město	16	38
Boskovicko a Blanensko	56	73
Brno – venkov	0	0
Břeclavsko	8	16
Hodonínsko	15	21
Vyškovsko	19	14
Znojemsko	9	13
Pověřené knihovny	123	175

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Podle potřeby na základě smlouvy/na vyžádání.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

Pobočky KJM si připravují kulturní a vzdělávací akce samostatně, návrhy vzdělávacích programů pro školy předkládají Dětské knihovně KJM. Tištěnou nabídku předávají v MŠ a ZŠ v místě působení pobočky. Tato nabídka je i na webových stránkách jednotlivých poboček. S vyučujícími se domlouvají na datu konání programu. Aktivity poboček jsou součástí akcí KJM, např. Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Knížka pro prvňáčka, Noc s Andersenem, Klíčování,

Bookstart – S knížkou do života, Lovci perel, Deskočkaní, Kluby čtenářů, kurzy tvůrčího psaní, apod.

Boskovicko a Blanensko

Metodické materiály na podporu čtenářství jsou volně dostupné na webových stránkách regionální knihovny. Zakončení regionálního tématu Voda a vodníci, Putování čtoucích rodin regionu Blansko v zapojených knihovnách. Úsek okresní metodiky pomáhá na vyžádání organizovat besedy nebo workshopy pro děti či veřejnost. Projekt byl zakončen u Zámeckého skleníku v Boskovicih za účasti spisovatelky Kristýny Gregorové, autorky knihy „Voda voděnka“. Celkem se workshopů zúčastnilo cca 160 dětí.

V 1. pol. roku 2024 bylo připraveno 5 workshopů ve spolupráci s knihovnami Adamov, Knínice, Rudice, Žďárná.

V rámci praktické pomoci byl ve spolupráci s pověřenou knihovnou a ZŠ Boskovice, pracoviště Sušilova, realizován projekt Třídní knihovničky, během kterého se uskutečnilo setkání s lektorkou a knihkupkyní Zuzanou Streichsbierovou. Akcí v obsluhovaných knihovnách se zúčastnila např. Daniela Krolupperová, Petra Braunová, Petr Stančík, Daniel Vydra aj.

Celkem se v regionu konalo 53 besed a zúčastnilo se 1 693 účastníků.

Regionální oddělení je zapojeno v rámci své metodické činnosti do projektu Digitální odysea a nabízí spolupráci knihovnám v regionu. V zapojených knihovnách probíhá 4 hodinové školení seniorů za účasti knihovníka, který je tím proškolen v poskytování individuálních konzultací. V roce 2024 proběhlo celkem 36 setkání.

Regionální oddělení Městské knihovny Boskovice se v roce 2024 zapojilo do projektu Digitální odysea podporovaného Nadací Vodafone a Sdružením knihoven ČR na podporu digitálního vzdělávání seniorů 65+

Brno – venkov

Metodická pomoc při přípravě akcí v knihovnách probíhala formou poradenství, sdílením dobré praxe, tipy na lektory, školení knihovníků a sdílení metodických materiálů k besedám. Praktická pomoc (výjezd, provedení besedy či úhrada externího lektora) nebyla poskytována.

Břeclavsko

Metodická pomoc byla realizována prostřednictvím školení, workshopů či v průběhu regionálních porad. Praktická pomoc byla zajištěna pro Místní lidovou knihovnu Hrušky (spisovatelka Gabriela Doskočilová), Obecní knihovnu Šakvice (spisovatelka Markéta Harasimová), v Rakvicích, Ivani, Velkých Němčicích a v Lanžhotě vystoupila spisovatelka Lenka Rožnovská.

Hodonínsko

V rámci projektu „Knihy nás spojují“ byly připraveny besedy spisovatelky Ivony Březinové určené pro žáky 2. stupně ve školách v Mutěnicích, Ždánicích, Vnorovech a v Mikulčicích. Další akcí byly workshopy robotiky pro děti 1. stupně základní školy v Kostelci a v Petrově. Lektor Městské knihovny Bc. Marek Otruba dětem vysvětlil funkce a možnosti ozobotů a děti si programování jejich pohybů s nadšením vyzkoušely. V květnu přijela do Dambořic, Násedlovic, Ježova a Vlkoše v rámci regionálního projektu spisovatelka Petra Martišková a žákům 1. stupně základní školy a také dětem z mateřských školek vyprávěla pohádkové příběhy ze svých knih o nezbedných vílách a hodných dráčkách. Do malých knihoven v Nové Lhotě, Louce, Archlebově a Uhřicích přijela spisovatelka Zuzana Pospíšilová. Žákům 1. stupně základních škol vyprávěla o tom, jak se kniha píše, ilustruje a připravuje do tisku, zapojila je do zajímavých aktivit, ve kterých hádaly různá povolání a vyprávěla jim příběhy ze svých knih o dětech, kouzelné škole, zvířatech a jiných dobrodružstvích.

Své aktivity prezentovala Místní knihovna Nechvalín na semináři Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje v Ořechově.

Vyškovsko

Na webových stránkách pověřené knihovny jsou pro obsluhované knihovny dostupná Dětská knihovní pravidla, Dětská čtenářská výzva a materiály k využívání při trénování paměti. Regionální oddělení doporučuje regionální spisovatele, kompletně zpracované materiály k akcím pro nejmenší i starší děti. Na webových stránkách pověřené knihovny v sekci „Pro knihovny“ mají knihovny k dispozici záložku „Podpora čtenářství“. V regionu je největší poptávka po akcích **Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti a Čteme pejskovi**.

Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti – lektor Zdeňka Adlerová – program s prvky trénování paměti je určen pro děti, dospělé i mezigenerační. Tuto akci finančně podporuje MAS Vyškovsko, případně si obce hradí samy.

Čteme pejskovi – lektor Eva Kalivodová a pejsek Beky – canisterapeutický tým. Program je určen pro děti 5-11 roků.

Znojensko

Mgr. Magdaléna Filipová a Květa Sobotková vytvořily metodickou příručku pro knihovníky regionu **Jak na kulturní akci krok za krokem** pro úplné začátečníky:

<https://www.knihovnazn.cz/materialy/4597-jak-na-kulturni-akci-krok-za-krokem.html>

Pro knihovníky regionu bylo vytvořeno několik plakátů na akce včetně vzdělávacího videonávodu k registraci do Canvy a videonávodu na obalování knih pomocí pájky a fólie i jak vložit plakát na webové stránky knihoven: <https://www.knihovnazn.cz/materialy/4394-videonavody.html>.

3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Pověřené knihovny oceňovaly nejlepší knihovny a knihovníky v rámci konání regionálních porad.

Brno – město

Oceňování práce poboček probíhalo formou poděkování na společných poradách, na kterých probíhaly nominace na Komunitní knihovnu Jihomoravského kraje.

Boskovicko a Blanensko

Regionální ocenění bylo uděleno regionálním oddělením Knihovny Boskovice na Setkání zřizovatelů a knihovníků regionu Blansko v listopadu 2024. Oceněny byly:

- Paní **Libuše Pfefrová z Třebětína** (městská část Letovic) za dlouholeté vedení knihovny v obci a organizaci aktivit s dětskými čtenáři.
- Paní **Martina Štenglová z obce Crhov** za aktivní podporu dětského čtenářství a rozvoj knihovnických služeb v obci.
- Paní **Eva Vašíčková z obce Olomučany** za rozvíjení komunitních aktivit v obci a modernizaci knihovnických služeb.

Brno – venkov

Oceňování probíhalo formou poděkování všem knihovnám.

Břeclavsko

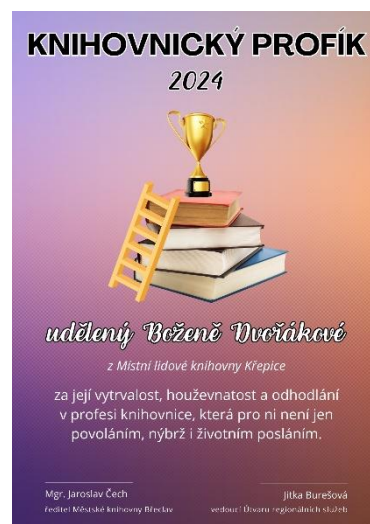
Městská knihovna Břeclav každoročně na poslední společné poradě profesionálních i neprofesionálních knihoven v roce uděluje poděkování. Za rok 2024 obdržela cenu „Knihovnický profil“ paní Božena Dvořáková z Místní lidové knihovny Křepice.

Hodonínsko

V rámci akce „Březen – měsíc čtenářů“ byly oceněny dvě knihovny:

Městská knihovna Dubňany (profesionální knihovna) a **Místní knihovna Kostelec** (neprofesionální knihovna) – za pořádání aktivit na podporu čtenářství.

Obě knihovny byly nominovány do soutěže Komunitní knihovna JMK ve svých kategoriích.

Vyhlášení Čtenáře roku v Obecní knihovně Kostelec ve spolupráci s Městskou knihovnou Hodonín

Vyškovsko

Ocenění obdržela Lenka Pírová z obce Heršpice. Nejvýmluvněji ocenil toto uznání místostarosta obce:

*„S velkou radostí a hrdostí bychom chtěli vyjádřit naše srdečné poděkování knihovnicím naší obecní knihovny, které se neúnavně starají o rozvoj a kvalitu našich služeb. Vaše odhodlání, trpělivost a láska k literatuře se promítají do každodenního provozu a vytvořily z knihovny místo, kde se občané setkávají, hledají inspiraci a učí se novým věcem. Zvláštní poděkování patří paní Markové, která po mnoho let s láskou a oddaností vede knihovnu pro dospělé. Díky jejímu dlouholetému angažmá a neúnavné práci se knihovna stala srdcem naší obce. Její zkušenosti a vášně pro knihy jsou nepřehlédnutelné a my všichni si vážíme. Dále bychom rádi vyzdvihli mimořádné úsilí Lenky Pírové, díky které se podařilo úžasně rozvinout dětskou knihovnu. Její kreativní nápady a schopnost přitáhnout děti k literatuře vytvořily prostředí, kde se malé čtenáře cítí vítány a inspirovány. Lenčino nadšení pro knihy a vzdělávání má velký vliv na budoucí generaci našich dětí. A o to větší radost nám přineslo ocenění naší knihovny jako nejlepší v okrese pro rok 2024, které naše knihovnice osobně převzaly. Toto uznání je výsledkem jejich tvrdé práce, odhodlání a lásky k literatuře. **Děkujeme vám, milé knihovnice, za všechno, co děláte. Vaše úsilí dělá naši knihovnu nejen v okrese, ale také místem, kde se setkáváme a sdílíme radost z knih.**“*

Za obec

Jarek Juříček, místostarosta⁹

⁹ <https://www.facebook.com/groups/721099801341097/posts/8874487922668870/>

Paní Marková přebírá ocenění od Lenky Novákové (vlevo) a paní Lenka Pírová od Evy Kalivodové

Znojensko

Ocenění za vydařenou rekonstrukci obdržela od Městské knihovny Znojmo Místní knihovna ve Vranově nad Dyjí

3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb

Regionální oddělení všech pověřených knihoven poskytovalo obsluhovaným knihovnám ve svých regionech další teoretickou i praktickou pomoc s cílem podporovat naplňování standardu veřejných knihovnických a informačních služeb a standardu výkonu regionálních funkcí.

4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2024		
Kraj	Jihomoravský	
	Pověřené k.	Celkem JmK
Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	20,25	24,09
Počet obsluhovaných knihoven	674	681
Poradenská a konzultační činnost		
počet obslužených knihoven	574	646
počet poskytnutých konzultací	2 094	2 166
počet metodických návštěv	572	578
Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01		
počet obslužených knihoven	676	683
počet zpracovaných statistických výkazů	677	684
Vzdělávání knihovníků, semináře		
počet obslužených knihoven	299	373
počet všech vzdělávacích akcí	121	140
z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci výkonu RF	108	120
z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	7	8
z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	84	87
počet všech účastníků	1 625	2 017
z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	1 395	1 680
z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	449	484
z toho (z ř.19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	743	815
počet všech vyučovacích hodin	369	445
z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	307	369
z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	283	297
Porady		
počet obslužených knihoven	245	252
počet akcí	48	53
počet účastníků	622	702
Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit		
Počet obslužených knihoven	123	123
Počet akcí, zásahů	175	175
Pomoc při revizi a aktualizaci KF		
počet obslužených knihoven	151	151
z toho počet revidovaných knihoven	118	118

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2024	Pověřené k.	Celkem JmK
počet revidovaných knihovních jednotek	459 327	459 327
počet aktualizovaných knihovních jednotek	108 022	108 022
Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
počet obslužených knihoven	178	178
počet nakoupených knihovních jednotek	10 951	10 951
Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF		
počet obslužených knihoven	249	249
počet zpracovaných knihovních jednotek	21 124	21 124
Výměnný fond (v knihovních jednotkách)		
stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	283 799	283 799
roční přírůstek VF	14 181	14 181
roční úbytek VF	21 731	21 731
z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	13 562	13 562
z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0
z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	619	619
Cirkulace VF		
počet obslužených knihoven	565	565
počet expedovaných souborů	2 358	2 358
počet svazků v souborech	155 094	155 094
Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)		
počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	466	466
počet akcí, zásahů	380	380
Doprava v rámci výkonu RF		
počet obslužených knihoven	552	552
počet ujetých km	39 722	39 722
Výkaz financování regionálních funkcí knihoven		
(pouze z finančních prostředků kraje)		
Kraj		
Název knihovny		
Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	3 394 821,75	3 394 821,75
z toho : nákup knihovního fondu	3 209 824,28	3 209 824,28
Spotřeba energie (číslo účtu 502)	333 337,48	333 337,48
Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0,00	0,00
Cestovné (číslo účtu 512)	145 717,69	166 194,69
Ostatní služby (číslo účtu 518)	392 894,33	512 508,33
z toho : doprava	38 571,48	38 571,48
z toho : servis AKS	116 917,56	118 567,56
z toho : nákup licence na el. zdroje	4 280,00	4 280,00

z toho : nákup knihovnických služeb	10 000,00	85 841,00
Mzdové náklady (číslo účtu 521)	8 364 976,00	10 040 471,00
z toho : platy zaměstnanců	7 920 667,00	9 569 412,00
z toho : ostatní osobní náklady	440 590,00	467 340,00
Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	2 690 164,91	3 247 438,91
Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	162 022,44	179 162,44
Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	1 500,00	1 500,00
Ostatní provozní náklady (neuvedeny v ř. 64, 66 - 69, 74, 77 -79)	95 114,00	95 114,00
Provozní náklady celkem (součet ř. 64, 66 - 69, 74, 77 - 80)	13 460 548,60	15 850 548,60
Investiční náklady	29 451,40	29 451,40
Náklady celkem (z krajské dotace) (součet ř. 81 a 82)	15 610 000,00	18 000 000,00
Přidělená dotace (krajská)	15 610 000,00	18 000 000,00
Vráceno	0,00	
Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)		
Náklady	0,00	51 731,13
Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	22 818,87	28 222,97
z toho: na nákup knihovního fondu*	916,25	916,25
Mzdové náklady (číslo účtu 521)	12 300,00	12 517,00
z toho : platy zaměstnanců	12 300,00	12 517,00
z toho: ostatní osobní náklady	0,00	0,00
Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	4 158,00	4 232,00
Ostatní provozní náklady (neuvedené v ř. 94, 96, 99)	13 033,31	59 069,34
Provozní náklady celkem (součet ř. 94, 96,99,100)	52 310,18	104 041,31
Investiční náklady	0,00	0,00
Náklady celkem (součet ř. 101 + 102)	52 310,18	104 041,31
Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování**	2 277 262,60	2 277 262,60
Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	2 169 262,60	2 169 262,60
Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	1 159 025,00	1 159 025,00
Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu (mimo prostředky určené na RF)***		
Celkové částky, které knihovny získaly v daném roce	0,00	0,00
Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám	0,00	0,00
Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	1 834 000,00	1 834 000,00

5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK

Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2024 z pohledu stavby rozpočtu

Na základě Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2024, č. JMK087555/24/OK, byla Moravské zemské knihovně přidělena dotace ve výši **18.000.000 Kč**. Tato částka byla rozdělena na výkon regionálních funkcí knihoven celkem 7 pověřeným knihovnám plus příjemci dotace MZK v Brně a strukturovaná do 8 dílčích rozpočtů.

Čerpání dotačních prostředků bylo realizované v souladu se schváleným finančním plánem, předloženým jednotlivými knihovnami a příjemcem, Metodikou Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (dále Metodika) a Směrnicí o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji (dále Směrnice). Přílohou Metodiky je i formulář „Rozpočet na výkon RF“, který upravuje podmínky přesunu v rozpočtu. Struktura rozpočtu představujícího plán finančního čerpání dotačních prostředků rozděluje náklady na výkon RF do 4 nákladových položek. Nákladové položky představují: 1. Osobní náklady, 2. Spotřebované nákupy, 3. Služby a 4. Ostatní náklady. U žádné z položek nedošlo k přesunu finančních prostředků o více než 30 % v rámci položky. Veškeré pohyby mezi nákladovými položky rozpočtu byly zpracovány podle postupu ošetřeného v Metodice a Směrnici a byly zaneseny do struktury celkového rozpočtu dotace. Úpravy v rozpočtu, které zaznamenávají zásadnější přesuny, jsou společně s upravenými rozpočty součástí finančního vyúčtování dotace za rok 2024 předloženého na KÚ JmK.

Tab. č. 20

Struktura rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK v roce 2024

Nákladové položky	Schválený rozpočet	Změny celkem	Procento všech změn	Upravený rozpočet
1. Osobní náklady	13 768 256,00	-294 459,65	-2,13869%	13 473 796,35
2. Spotřebované nákupy	3 511 038,00	306 667,88	8,73439%	3 817 705,88
3. Služby	710 706,00	-12 208,23	-1,71776%	698 497,77
4. Ostatní náklady	10 000,00	0,00	-0,00000%	10 000,00
CELKEM	18 000 000,00	0,00	x	18 000 000,00

Zdroj: rozpočty pověřených knihoven a příjemce MZK, výpočty zpracovatele

V roce 2024 bylo celkem čerpáno **18.000.000,- Kč**, čímž byla vyčerpána celková poskytnutá dotace příjemci MZK v Brně.

6 Závěr

V roce 2024 byly poskytovány regionální služby v rozsahu, jejichž výstupy téměř naplnily standardy podle Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019).

Oproti loňskému roku došlo ve všech regionech k nárůstu kulturně vzdělávacích akcí, které přispěly k dalšímu rozvoji knihoven jako komunitních center. Také v loňském roce docházelo k modernizaci interiérů knihoven. K rozvoji regionálních funkcí přispěla i účast regionálních pracovníků na vzdělávacích akcích a stážích v jiných knihovnách s cílem sdílení příkladů dobré praxe. Značné změny se odehrály i ve struktuře VF, kdy se čím dál tím víc nakupují společenské hry, audioknihy a robotické hračky.

Výkon regionálních funkcí v Jihomoravském kraji významně přispívá k rozvoji veřejných knihoven a podporuje jejich proměnu v moderní a všem otevřené a přátelské instituce. Celý tento proces by se neobešel bez spolupráce všech zapojených organizací od Jihomoravského kraje přes Moravskou zemskou knihovnu v Brně, sedm pověřených knihoven, střediskové knihovny a obsluhované knihovny včetně jejich zřizovatelů. Všem patří poděkování za jejich podporu a spolupráci.

V Brně 24.2.2025

7 Použité zdroje

1. Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2021. ISBN 978-80-7051-310-1.
2. MACHÁČKOVÁ, Lucie a ŠEDÁ, Marie. Regionální funkce knihoven 2023: výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2023. Online. [cit. 2025-01-08]. Praha: Národní knihovna České republiky, 2023. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/rf_vz-o-rf-za-rok-2023.
3. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019. [cit. 2025-01-08]. Dostupné také z: https://ipk.nkp.cz/docs/RF/Methodicky_pokyn_RF.
4. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Blansko. Kulturní zařízení města Boskovice. 2024.
5. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-venkov. Kuřim: Společenské a kulturní centrum Kuřim, příspěvková organizace 2024.
6. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-město. Brno: Knihovna Jiřího Mahena v Brně 2024.
7. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Břeclav. Břeclav: Městská knihovna Břeclav 2024.
8. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Hodonín. Hodonín: Městská knihovna Hodonín 2024.
9. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Vyškov. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově 2024.
10. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Znojmo. Znojmo: Městská knihovna Znojmo 2024.

Název: Výroční zpráva k výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2024
Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně
Rok vydání: 2025
Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Národní knihovna ČR a pro vnitřní potřebu veřejných knihoven Jihomoravského kraje
Účelová publikace

S využitím výročních zpráv k výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny za rok 2024 zpracovala Lenka Dostálová (spolupráce s Fakultou architektury VUT), Věra Konečná (ekonomická část), Monika Kratochvílová (sumarizace výročních zpráv pověřených knihoven, redakce), Jan Lidmila (vzdělávání).

Na fotografii na titulní straně je Obecní knihovna Olomučany, která obdržela v krajském kole Vesnice roku Jihomoravského kraje Diplom za moderní veřejné knihovnické a informační služby. Fotografie použité ve zprávě jsou z archivu MZK a pověřených knihoven. Zdroj tabulek: statistický výkazy výkonu regionálních funkcí pověřených knihoven.